

АРХІТЕКТУРА ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Братусь І.В.

кандидат філологічних наук, доцент;

Гунька А.М.

старший викладач;

Корсун П.І.

бакалавр,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ЗВ'ЯЗОК УКРАЇНСЬКИХ ТРАДИЦІЙ ТА ОБРЯДІВ З РЕЛІГІЄЮ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ

Сьогодні в українському просторі спостерігається підвищений інтерес до скарбниці духовної культури. Формування культурного прошарку варто розглядати не лише в рамках нинішнього часу, а в першу чергу крізь призму історичного становлення та розвитку. Якщо аналізувати історію української культури, то ми маємо всі підстави стверджувати, що самовизначення нації залежить від традицій, які зберігаються за допомогою постійно діючого «механізму» спадкоємності. Стосується це і мистецького простору. В українському суспільстві процес становлення та закріплення національної традиції відбувався здебільшого «хвилеподібно».

У зв'язку із поширенням християнства на Русі, живопис посідав важливе місце у системі мистецтв. В основі творчості майстрів – зображення головних подій сучасної людини, її внутрішнього світу, почуттів, переживань, емоцій, настроїв, загальнолюдських вічних цінностей, чим люди жили і займались щодня, українські звичаї та традиції, що стосувались сімейного життя (весілля, пологи, хрещення, похорони тощо), сезонні ритуали, що походили з дохристиянських часів і пов'язані з сільськогосподарською діяльністю та циклами року.

Під час різдвяних свят в Україні традиційно популярні колядки, діти виконують різдвяні пісні, переходячи від будинку до будинку і бажаючи власникам миру і процвітання. В живописі з другої половини ХІХ століття та до 20-х рр. ХХ ст. найпопулярнішим різдвяним мотивом став сюжет саме колядування. З введенням християнства в Україні у Х ст. полотно «Колядки в Україні» 1864 року пензля Костянтина Трутовського – характерна жанрова картина ХІХ століття, виконана в реалістичному академічному стилі. «Колядки в Україні» стала першою картиною з циклу живописних творів на тему українських народних звичаїв. В картині представлено три групи персонажів, їх пози, жести та емоції зображені досить переконливо. Праворуч, найближче до глядача, група колядників, і наймолодших, і старших, отримує через вікно

гостинці від господині. Ліворуч – кумедна сценка: молодий парубок упав на санчата, а одна з двох дівчат біля нього готується поцілити в хлопця величезною сніжкою. Вдалині ще одна група колядників зібрався навколо вікна господи. Перспективу сільських стріх увінчують верхи дерев'яної барокової церкви.

Творчість художника користувалася популярністю та справила вплив на наступні покоління українських митців: С. Васильківського, М. Пимоненка, І. Їжакевича та інших, що свідчить про «історичну спадщину», яка передавалася нашими предками та майстрами, їхні полотна розкривають історію українського народу.

Великдень – головне християнське свято. У цей день душі народу переповнені радістю, всесвіт вітає Христове воскресіння. Художник Микола Пимоненко і його робота «Великодня утрєня» (1891) показує сюжет з життя українського народу. Зображено саме період очікування освячення пасхальної їжі.

В цій невеличкій розвідці ми розглянули питання спадкоємності національної традиції у творчості українських художників в образотворчому мистецтві, відносно християнської релігії. Необхідно враховувати й педагогічний аспект [1]. Можна зробити висновок, що традиції і релігія між собою тісно пов'язані, переплетені між епохами, подіями, які змінювали устрій життя людей. Цей висновок можна також зробити аналізуючи сюжети, які митці створювали в своїх роботах. Художники протягом ХІХ-ХХ ст. більшість своїх робіт писали з реального життя людей, те що було притаманне конкретній епосі. Аналізуючи історію української культури, а саме полотна майстрів, маємо усі підстави стверджувати, що самовизначення нації залежить від традицій, які зберігаються за допомогою постійно діючого «механізму» спадкоємності.

Список використаних джерел:

1. Братусь І., Коба А. Новий погляд на наше педагогічне минуле. – Українське слово. – 1997. 6 лютого.
2. Скляренко В.М. Все об Украине [Текст] : общие сведения, история, наука, культура, образование, спорт, достопримечательности, полезные мелочи и советы / В. Скляренко, Я. Батий, М. Панкова ; предисл. Ю. Макарова. – Харьков : ФОЛІО, 2008. – 569 с., [1] с. : ил., портр. – (Страны мира). – Библиогр.: С. 567-568.
3. Скуратівський В.Л. Культурна традиція // Енциклопедія сучасної України : у 30 т. / ред. кол. І.М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. – К., 2003-2016.